

تعاون و کشاورزی، سال چهارم، شماره ۱۶، زمستان ۱۳۹۴

## تحلیل شاخص‌های مرتبط با تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی رضا موحدی<sup>۱</sup>

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۴/۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۹/۱۰

### چکیده

در این تحقیق نقش تعاونی‌ها در بهبود اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی بررسی شد. جامعه آماری تحقیق ۶۰۰ نفر از دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی دانشگاه بوعلی سینای همدان بودند که از میان آنها تعداد ۲۳۴ نفر به عنوان نمونه آماری با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری سیستماتیک انتخاب شدند. روایی پرسش‌نامه توسط افراد صاحب‌نظر و خبره و پایایی آن نیز با انجام پیش‌آزمون روی ۲۵ نفر از دانش‌آموختگان کشاورزی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ به میزان ۹۱ درصد برای سؤالات بخش ویژگی‌ها و ۷۹ درصد برای سؤالات بخش عوامل مؤثر تأیید شد. نتایج توصیفی نشان داد که بیش از ۸۰ درصد از دانش‌آموختگان مورد مطالعه در هیچ تعاونی تاکنون عضو نشده‌اند، ولی ۷۳ درصد علاقه‌مند به عضویت در تعاونی دانش‌آموختگان کشاورزی هستند. نتایج تحلیل عاملی نشان داد عواملی نظیر حمایت همه‌جانبه دولت، فرهنگی-اجتماعی و اعتقاد و باور به تعاون مهم‌ترین عوامل در تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی و سایر عوامل به ترتیب عبارت بودند از: کارآفرینی و اشتغال، آموزش و مشاوره، حمایت مالی و اعتباری، و حمایت رسانه‌ها.

واژه‌های کلیدی: تعاونی‌ها، اشتغال، دانش‌آموختگان کشاورزی، تحلیل عاملی

---

۱. دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان

## مقدمه

امروزه مبحث اشتغال صرفاً یک بحث اقتصادی یا مربوط به یک کشور خاص نیست، بلکه تقریباً تمامی جوامع به نوعی با معضل بیکاری دست به گریبان هستند و ابعاد این معضل تمامی بخش‌ها از جمله امور اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی و امنیتی را نیز متأثر ساخته است (موحدی و چرختابیان، ۱۳۹۲؛ هاشمی و همکاران، ۱۳۹۰). موضوع اشتغال نه فقط یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی روز در کشور به شمار، می‌آید، بلکه با توجه به میزان رشد جمعیت در دو دهه گذشته می‌توان آن را مهم‌ترین چالش اجتماعی چند دهه آینده نیز به حساب آورد. نتایج مطالعه میرفردی (۱۳۸۶) نشان می‌دهد که براساس تحولات فرهنگی و اجتماعی، آموزش عالی در ایران به دلیل توسعه ناموزون و خارج از نظارت علمی نتوانسته است نقش و شایستگی خود را در اشتغال‌زایی ایفا نماید. بی‌شک یکی از مفیدترین و ساده‌ترین راه‌حل‌ها برای بهبود معضل اشتغال دانش‌آموختگان، مدل تعاونی است که با توجه به ماهیت آن از طریق جلب همکاری و مشارکت‌های اقتصادی- اجتماعی اعضا، بستر مناسبی برای اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی فراهم می‌کند.

تعاونی‌ها توانسته‌اند بیش از یک میلیارد عضو را در سطح جهان جذب خود نمایند به گونه‌ای که تنها در ۳۰۰ تعاونی در ایالات متحده میزان گردش مالی به بیش از یک تریلیون دلار در یک سال رسیده است (ICA, 2012). همچنین تعاونی‌ها توانسته‌اند در مجموع بیشتر از شرکت‌های دولتی و خصوصی اشتغال‌زایی داشته باشند (Goel, 2013). به همین دلیل، اکثر صاحب‌نظران (Fridell, 2009; Jones & Kalmi, 2009; Lang & Roessler, 2011; Saks, et al., 2007; Tuominen & Jussila, 2010) تعاونی‌ها را به عنوان مدل مناسبی برای ایجاد شغل و کسب و کارهای مختلف مورد تأکید قرار داده‌اند. به طور کلی، در اکثر کشورها برنامه‌ریزی‌های هدفمندی برای ایجاد اشتغال از طریق تعاونی‌ها صورت می‌پذیرد. این نوع برنامه‌ریزی‌ها باعث شده است تعاونی‌ها بتوانند در نقش یک بخش پرقدرت در زمینه اشتغال‌زایی و کاهش فقر، حامی دولت‌ها باشند (Pinsky, 2001).

استفاده از راه‌حل تعاونی جهت اشتغال دانش‌آموختگان این مزیت را دارد که خود دانش‌آموختگان با مشارکت و جدیت بیشتر در چاره‌جویی برای معضل اشتغال اقدام نموده و باعث هدایت و جلب حمایت‌های مالی و اعتباری دولت به طور مؤثرتر می‌شوند. در واقع، موفقیت الگوها و روش‌های تعاونی در راستای کسب شغل و حرفه‌آموزی موجب ایجاد و گسترش طرح مراکز توسعه تعاون و کارآفرینی در دانشگاه‌ها و تشکیل تعاونی‌های دانشجویی و همچنین تعاونی‌های دانش‌آموختگان گردیده است. در ایران، تعاونی‌های دانشجویی شاخه‌ای از تعاونی‌های مصرف محسوب می‌شوند که در سال‌های اخیر گسترش قابل توجهی در موضوعات و زیربخش‌هایی مانند آموزش، پژوهش، خدمات مشاوره‌ای، خدمات فنی و مهندسی، و خدمات تولیدی داشته‌اند. راه‌اندازی این نوع ایده تعاونی در دانشگاه فواید بسیاری دارد که از جمله می‌توان به مواردی چون توسعه فرهنگ تعاون در بین قشر دانشگاهی، کاربردی کردن و هدفمند کردن تحصیلات دانشگاهی، سازماندهی قشر جوان تحصیلکرده در قالب واحدهای کسب و کار تعاونی، و بالا بردن توان اقتصادی دانشجویان جهت پیشبرد فعالیت‌های اقتصادی کشور اشاره کرد (عباسی، ۱۳۸۸).

بنابراین با توجه به جایگاه خطیر بخش تعاون در کشور به نظر می‌رسد این بخش در موقعیتی قرار گرفته است که می‌تواند از طریق قابلیت‌ها و پتانسیل‌های موجود خود و با اشاعه فرهنگ تعاون و همکاری گروهی، نقشی اساسی در توسعه فرصت‌های شغلی جدید، به‌ویژه برای دانش‌آموختگان دانشگاهی در سطح ملی، استانی و محلی ایفا نماید. در همین راستا، آگاهی از عوامل مختلف مؤثر در تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانشگاهی در راستای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای دانش‌آموختگان دانشگاهی امری ضروری است. در این تحقیق نیز سعی بر آن است تا با توجه به اهمیت و قابلیت‌های تعاونی‌ها در اشتغال‌زایی، به تحلیل عوامل مؤثر در توسعه و تشکیل تعاونی‌های دانش‌آموختگان در راستای بهبود اشتغال دانش‌آموختگان جوان رشته‌های کشاورزی پرداخته شود.

در خصوص عوامل مختلف مؤثر در تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان تاکنون پژوهش‌های مختلفی در ایران و سایر نقاط جهان انجام گرفته است که به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود.

بر اساس پژوهش یزدان پناه و صمدیان (۱۳۸۸)، یکی از نکات مهمی که در توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان باید در نظر گرفت عامل تأمین سرمایه است. این مسئله با توجه به نقش محوری سرمایه در پیشبرد برنامه‌ها و اهداف شرکت‌های تعاونی و تسهیل حضور آنها در بازارهای داخلی و خارجی قابل تأمل است. بنابراین، عامل سرمایه باید از سوی نهادهای مالی و اعتباری کشور، به ویژه مؤسسات اعتباری تأمین‌کننده سرمایه شرکت‌های تعاونی، مورد توجه ویژه قرار گیرد.

به اعتقاد عباسی (۱۳۸۸)، حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان را می‌توان با روش‌هایی از قبیل اعطای وام، تخفیف یا حذف مالیات، ارائه تسهیلات اعتباری حمایتی به وسیله کلیه مؤسسات مالی کشور، فراهم کردن تسهیلات اداری، و تسهیل قوانین و مقررات تأسیس و راه‌اندازی تعاونی‌ها به انجام رساند.

به اعتقاد حجازی و همکارانش (Hejazi et al., 2008)، با توجه به افزایش بیکاری دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به دلیل رشد بیش از حد تعداد دانش‌آموختگان این رشته، هدایت دانش‌آموختگان کشاورزی به سمت خوداشتغالی از طریق انجام فعالیت‌های اقتصادی و کسب و کارهای مرتبط با کشاورزی در بخش‌های غیر دولتی امری ضروری است.

استادی و علیزاده (۱۳۸۸) در تحقیقی با عنوان «بررسی راهکارهای حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق اعطای تسهیلات بانکی» بیان کردند که مهم‌ترین عوامل مؤثر بر فرایند تشکیل و توسعه تعاونی‌ها به ترتیب اولویت عبارت‌اند از: ۱. اعطای تسهیلات بانکی بر مبنای تعداد اعضا، ۲. اعطای تسهیلات بانکی بر مبنای تحصیلات و تخصص اعضا، ۳. تسهیل و بهبود فرایند اعطای تسهیلات به تعاونی‌ها.

نیک یار (۱۳۸۲) در مطالعه‌ای، عوامل مؤثر بر توسعه تعاونی و ایجاد اشتغال در این بخش را میزان آشنایی با فعالیت‌های بخش تعاونی قبل از تشکیل تعاونی، آگاهی بیکاران از توفیق تعاونی‌ها در بخش تعاونی، توزیع و ارائه خدمات توسط تعاونی‌ها و رضایت از قرار گرفتن در این جایگاه شغلی دانست.

عباسی و قورچیان (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای با هدف بررسی نقش تعاونی‌ها در ایجاد اشتغال نشان دادند که عواملی مانند آگاهی از فرصت‌های شغلی، آشنایی با نحوه تشکیل تعاونی‌ها و آگاهی از پتانسیل‌ها و قابلیت‌های بخش تعاون، آشنایی با حمایت‌های دولت از بخش تعاون و حمایت‌های مورد نیاز مالی و تجهیزاتی از تعاونی‌ها می‌تواند در ایجاد اشتغال در تعاونی‌های کشاورزی مؤثر باشند.

صالحی مرزیجانی (۱۳۸۶) مهم‌ترین راهکارهای مؤثر در افزایش اشتغال برای جوانان تحصیل کرده در تعاونی‌ها را تجمیع سرمایه و اندوخته‌های علمی و جلب مشارکت مالی اقشار مختلف مردم از طریق پس‌اندازهای کوچک می‌داند و نقش آنها را در توسعه اقتصادی جامعه مهم می‌داند.

امینی و رضانی (۱۳۸۵) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که کیفیت آموزش‌ها و تحصیلات اعضای تعاونی‌های دانش‌آموختگان تأثیر مهمی در موفقیت این تعاونی‌ها دارد و با توجه به اینکه بخش زیادی از نیروی انسانی کشور توسط دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی آموزش‌های لازم را فرا می‌گیرند، بنابراین توسعه و تقویت تعاونی‌های دانش‌آموختگان دانشگاهی هم در موفقیت تعاونی‌ها و هم در اشتغال‌زایی نقش ویژه‌ای ایفا خواهد کرد.

علی آبادی و همکارانش (۱۳۸۹) الزامات تشکیل تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی را در چهار دسته الزامات فردی- حرفه‌ای، الزامات اقتصادی، الزامات اجتماعی- فرهنگی و الزامات اداری دسته‌بندی کردند.

یعقوبی فرانی و همکارانش (۱۳۹۲) در بررسی صلاحیت‌های مورد نیاز دانش‌آموختگان کشاورزی برای اشتغال در بخش تعاون نتیجه گرفتند که آنها می‌بایست در سه زمینه قبل از تأسیس

شرکت تعاونی، در زمان تأسیس و راه اندازی شرکت تعاونی و برای مدیریت شرکت های تعاونی مهارت های لازم را کسب نمایند.

چهارسوقی امین و همکارانش (۱۳۹۳) مهم ترین عوامل تبیین کننده گرایش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در بخش تعاون را عواملی چون حذف موانع موجود بر سر راه توسعه تعاونی های کشاورزی، میزان آگاهی دانشجویان از تعاونی های کشاورزی، و میزان اعطای مشوق های ضروری برای تشکیل تعاونی های تخصصی کشاورزی دانسته اند.

اخوان کاظمی و علی بیگی (۱۳۹۲) مهم ترین نقاط ضعف تشکیل تعاونی های دانشجویی کشاورزی را نداشتن پشتوانه مالی، کمبود ابزار و ماشین آلات کشاورزی، عدم کارهای عملی و گروهی در سرفصل برخی دروس کشاورزی و مهم ترین تهدیدهای آن را نگرش نامناسب به تعاونی ها، نبود سرمایه اولیه، نبود ارتباط میان دانشکده های کشاورزی با بخش اجرا و عدم اعتقاد به توانایی های دانشجویان دانسته اند.

یعقوبی فرانی و همکارانش (۱۳۹۳) کارکردهای بخش تعاون در زمینه سازی برای خوداشتغالی زنان دانش آموخته کشاورزی را در چهار گروه ظرفیت سازی انگیزشی - نهادی، خدمات آموزشی - مشورتی، تعامل با محیط های دانشگاهی، و کارکردهای هدایتی - حمایتی دسته بندی نمودند.

وطن خواه و رضایی مقدم (۱۳۹۴) نتیجه گرفتند که دانشجویان کشاورزی عضو تعاونی های دانشجویی انسجام فعالیت های کارآفرینانه، کارآفرینانه بودن محیط اجتماعی دانشکده، تشخیص و ایجاد فرصت ها، و کارآفرینانه بودن فرهنگ دانشکده را مهم ترین عوامل در ایجاد یک دانشکده کارآفرینی دانسته اند.

بنسون (Benson, 2014) در مطالعه ای به نقش مثبت تعاونی های کشاورزی در اشتغال زایی در کشور اتیوپی اشاره می کند و معتقد است این تعاونی ها هم در افزایش بهره وری کشاورزی و هم در افزایش درآمد مزرعه نقش مثبتی دارند. وی همچنین بیان می کند تعاونی های کشاورزی از طریق مدیریت صحیح و رفع موانع مدیریت، وجود مشوق های داخلی، رفع مشکلات

حسابرسی، و تقویت سازو کارهای ارتباطی درون تعاونی‌ها باعث افزایش ظرفیت‌ها و توانایی‌های مختلفی از جمله ظرفیت اشتغال‌زایی در بین اعضای تعاونی‌ها می‌شوند.

گوئل (Goel, 2013) در پژوهشی نتیجه می‌گیرد که تعاونی‌ها با توجه به ماهیت و اصول داوطلبانه‌ای که دارند باعث گسترش اشتغال از طریق رونق کسب و کارهای خانوادگی شده و در نتیجه به توسعه جوامع محلی کمک مؤثری می‌کنند.

روسته‌ساری و تروبرگ (Ruostesaari and Troberg, 2016) در پژوهشی کیفی در زمینه مقایسه تعاونی‌ها و شرکت‌های خصوصی از نظر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اشتغال در بین جوانان محلی نشان دادند که تعاونی‌ها به واسطه ساختار مدیریت، ارزش‌ها، اصول و نوع مالکیت محلی‌شان در افزایش اشتغال در بین جوانان محلی و در نهایت موفقیت آنها مؤثرتر بوده‌اند.

سومیلیوس و همکاران (Sumelius et al., 2015) در زمینه اهمیت و نقش تشکیل تعاونی‌ها در تانزانیا معتقدند که مدل تعاونی به ویژه تعاونی‌های کسب و کار محور<sup>۱</sup> باعث کاهش فقر در بین اعضای تعاونی‌ها و افزایش اشتغال آنها در تانزانیا شده‌اند.

اسکفسکی و همکاران (Oczkowski, et al., 2013) در پژوهشی کیفی نشان دادند که در تشکیل تعاونی‌ها علاوه بر اصول اساسی تعاونی‌ها از جمله عضویت داوطلبانه و کاملاً آزاد، ماهیت مردم‌سالاری و نحوه مشارکت اعضا و تقسیم وظایف، که جهان‌شمول هستند، اصول دیگری نیز حائز اهمیت هستند؛ از جمله: آموزش، مهارت‌آموزی و اطلاع‌رسانی.

با این مقدمه، در راستای اهداف توسعه فعالیت‌های اشتغال‌زا، تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان یکی از راهبردهای مناسب جهت فراهم‌سازی فرصت‌های شغلی برای دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی می‌باشد که باید ظرفیت‌سازی و بسترسازی لازم در این خصوص انجام شود. از جمله اقدامات لازم در این باره شناسایی ویژگی‌های مورد نیاز برای تشکیل یا عضویت در این تعاونی‌ها و همچنین تحلیل عوامل مختلفی است که به نوعی در بهبود این تشکلهای تأثیر گذارند و تحقیق حاضر نیز با این هدف صورت گرفت.

## 1. Business-Driven Cooperatives

## مواد و روش‌ها

این پژوهش از نظر ماهیت از نوع پژوهش‌های کمی و از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی است که به روش توصیفی و بر پایه راهبرد پیمایش انجام شده است. گردآوری داده‌ها با استفاده از ابزار پرسش‌نامه از نوع محقق‌ساخته صورت گرفت. ساختار پرسش‌نامه از سه بخش تشکیل شده است: سؤالات فردی پاسخگویان، سؤالات سنجش ویژگی‌های شخصیتی مؤثر در عضویت یا تشکیل تعاونی‌های کشاورزی (۱۷ سؤال) و سؤالات سنجش عوامل مؤثر بر تشکیل و توسعه تعاونی دانش‌آموختگان (۲۶ سؤال). روایی صوری<sup>۱</sup> پرسش‌نامه توسط گروهی از متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و برای سنجش پایایی آن نیز از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ به میزان ۹۱ درصد برای سؤالات بخش ویژگی‌ها و ۷۹ درصد برای سؤالات بخش عوامل مؤثر به دست آمد که رقم قابل قبولی است. جامعه آماری تحقیق شامل ۶۰۰ دانش‌آموخته رشته‌های کشاورزی بودند که بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ از دانشگاه بوعلی سینای همدان فارغ التحصیل شدند. از بین آن‌ها تعداد ۲۳۴ نفر به عنوان نمونه‌های آماری با استفاده از جدول کرجسی و مورگان مشخص شده و با استفاده از روش سیستماتیک، نمونه‌های مورد نظر انتخاب شدند. در نهایت، تعداد ۲۰۲ پرسش‌نامه به طور کامل جمع‌آوری و داده‌های آنها مورد پردازش قرار گرفت. در بخش توصیف اطلاعات از آماره‌های توصیفی مثل فراوانی، درصد، انحراف معیار، میانگین و ضریب تغییر بهره گرفته شد. موارد فوق با استفاده از نرم افزار spss18 مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. همچنین برای شناسایی عوامل کلیدی مؤثر بر تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد.

## نتایج و بحث

### ویژگی‌های فردی دانش‌آموختگان مورد بررسی

براساس داده‌های به دست آمده، ۱۰۳ نفر از دانش‌آموختگان (۵۱ درصد) مرد و بقیه زن هستند. همچنین سن دانش‌آموختگان مورد مطالعه بین ۲۲ تا ۲۹ سال و میانگین سنی آنها ۲۵



سال می باشد. براساس اطلاعات به دست آمده، محل سکونت ۸۴/۳ درصد دانش آموختگان شهر و مابقی روستاست. طبق جدول ۱، میزان تحصیلات ۶۷/۶ درصد دانش آموختگان کارشناسی و بقیه ارشد و دکتری می باشد. همچنین ۴۰/۶ درصد از آنها بیکار، ۳۸/۶ درصد شاغل و بقیه در حال ادامه تحصیل هستند.

جدول ۱. وضعیت تحصیلات و اشتغال نمونه مورد مطالعه

میزان تحصیلات	درصد فراوانی	وضعیت اشتغال	درصد فراوانی
کارشناسی	۶۷/۶	بیکار	۴۰/۶
کارشناسی ارشد	۳۱/۴	شاغل	۳۸/۶
دکتری	۱	دانشجو	۲۰/۸
جمع	۱۰۰	جمع	۱۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج نشان داد ۴۳/۹ درصد از شاغلان در بخش دولتی و بقیه در بخش خصوصی مشغول به فعالیت هستند که سابقه فعالیت آنها بین ۱ تا ۶ سال با میانگین ۳ سال است. طبق جدول ۲، بیش از ۸۰ درصد از دانش آموختگان مورد مطالعه در هیچ تعاونی تاکنون عضو نشده اند، ولی ۷۳ درصد از آنها علاقه‌مند به عضویت در تعاونی دانش آموختگان کشاورزی هستند.

جدول ۲. توزیع دانش آموختگان بر حسب عضویت در تعاونی‌ها و علاقه‌مندی به

## عضویت در تعاونی‌ها

عضویت در تعاونی‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
بلی	۴۰	۱۹/۶
خیر	۱۶۲	۸۰/۴
جمع	۲۰۲	۱۰۰
علاقه به عضویت در تعاونی	فراوانی	درصد فراوانی
بلی	۱۴۷	۷۲/۸
خیر	۵۵	۲۷/۲
جمع	۲۰۲	۱۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

## ویژگی‌های شخصیتی مؤثر در عضویت یا تشکیل تعاونی از دیدگاه دانش‌آموختگان کشاورزی

جدول ۳ دیدگاه دانش‌آموختگان کشاورزی را در مورد ویژگی‌های شخصیتی مؤثر در عضویت یا تشکیل تعاونی‌های کشاورزی نشان می‌دهد. مروری بر میانگین رتبه‌ای و ضریب تغییرات نظرات حاکی است همه ویژگی‌هایی که در جدول ۳ آمده است تأثیر زیادی در عضویت و تشکیل تعاونی‌ها دارند. در این میان، مهم‌ترین ویژگی‌های شخصیتی از دیدگاه دانش‌آموختگان کشاورزی عبارت‌اند از: خلاقیت و نوآوری (میانگین رتبه‌ای ۴/۳۶ و ضریب تغییرات ۰/۱۶۹)، میزان بالای مطالعه (میانگین رتبه‌ای ۴/۲۳ و ضریب تغییرات ۰/۱۷۹)، توان بالای تصمیم‌گیری (میانگین رتبه‌ای ۴/۳۵ و ضریب تغییرات ۰/۱۸۷)، انعطاف‌پذیری (میانگین رتبه‌ای ۴/۱۷ و ضریب تغییرات ۰/۱۹۴) و داشتن روحیه کارگروهي (میانگین رتبه‌ای ۴/۳۲ و ضریب تغییرات ۰/۱۹۷).

### جدول ۳. اولویت‌بندی ویژگی‌های شخصیتی مؤثر در عضویت یا تشکیل تعاونی‌های

#### دانش‌آموختگان کشاورزی

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	ویژگی‌ها
۱	۰/۱۶۹	۰/۷۴۱	۴/۳۶	خلاقیت و نوآوری
۲	۰/۱۷۹	۰/۷۵۸	۴/۲۳	مطالعه بالا
۳	۰/۱۸۷	۰/۸۱۶	۴/۳۵	توان بالای تصمیم‌گیری
۴	۰/۱۹۴	۰/۸۱۳	۴/۱۷	انعطاف‌پذیری
۵	۰/۱۹۷	۰/۸۵۵	۴/۳۲	داشتن روحیه کارگروهي
۶	۰/۱۹۸	۰/۸۸۶	۴/۴۷	احساس مسئولیت
۷	۰/۲۰۹	۰/۸۷۲	۴/۱۷	اعتماد به نفس، بالا
۸	۰/۲۰۹	۰/۸۱۲	۳/۸۷	روحیه خودیاری
۹	۰/۲۲۱	۰/۹۳۸	۴/۲۴	داشتن روابط عمومی، قوی
۱۰	۰/۲۲۸	۰/۹۸۸	۴/۳۳	توان بالای مدیریتی
۱۱	۰/۲۲۹	۰/۹۶۱	۴/۱۸	ریسک‌پذیری
۱۲	۰/۲۳۱	۰/۹۵۸	۴/۱۴	داشتن انگیزه
۱۳	۰/۲۳۸	۰/۹۵۴	۴	قانون‌مداری و نظم
۱۴	۰/۲۴۵	۰/۹۹۳	۴/۰۵	رقابت‌پذیری
۱۵	۰/۲۵۴	۰/۹۸۷	۳/۸۸	مثبت‌اندیشی
۱۶	۰/۲۸۰	۱/۱۵۷	۴/۱۲	توان علمی و تخصصی بالا
۱۷	۰/۴۵۰	۱/۹۲۶	۴/۲۸	وجدان کاری

مأخذ: یافته‌های تحقیق

تذکر: خیلی زیاد=۵، زیاد=۴، متوسط=۳، کم=۲، خیلی کم=۱

## نتایج تحلیل عاملی

به منظور شناسایی عوامل مؤثر در تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی از دیدگاه جامعه مورد بررسی از تحلیل عاملی استفاده شد. هدف از به کارگیری این روش، شناسایی عوامل زیربنایی یا زمینه‌ساز یک پدیده است. داده‌هایی در تحلیل عاملی کاربرد دارند که قابلیت لازم برای این کار را داشته باشند. برای این منظور از آزمون بارتلت با ضریب KMO استفاده می‌شود. چنانچه مقدار KMO بالاتر از  $0/6$  باشد، می‌توان با اطمینان خاطر از تحلیل عاملی استفاده کرد. این ضریب در مطالعه حاضر برابر  $0/70$  می‌باشد که رقم قابل قبولی است. آزمون بارتلت نیز در سطح  $99$  درصد معنی‌دار می‌باشد. تعداد عوامل استخراج شده همراه با مقدار ویژه و درصد واریانس هر یک از عوامل و فراوانی تجمعی درصد واریانس عوامل در جدول ۴ آورده شده است. براین اساس، عامل اول (مقدار ویژه =  $6/647$ ) بیشترین سهم و عامل هفتم (مقدار ویژه =  $1/321$ ) کمترین سهم را در تبیین کل متغیرها داشته و در مجموع، عوامل مذکور  $62/897$  درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کنند. گفتنی است برای چرخش عاملی از روش وریماکس استفاده شد.

جدول ۴. تعداد عامل‌های استخراج شده همراه با مقادیر ویژه، درصد واریانس و درصد تجمعی

نام عامل	مقدار ویژه	درصد مقدار ویژه	درصد از کل عامل‌ها
عامل اول	۶/۶۴۷	۲۴/۶۱۹	۳۹/۱۴
عامل دوم	۲/۳۷۷	۸/۸۰۲	۱۴
عامل سوم	۲/۰۳۷	۷/۵۴۳	۱۲
عامل چهارم	۱/۶۵۰	۶/۱۱۲	۹/۷۱
عامل پنجم	۱/۵۲۴	۵/۶۴۳	۸/۹۸
عامل ششم	۱/۴۲۷	۵/۲۸۵	۸/۴۰
عامل هفتم	۱/۳۲۱	۴/۸۹۲	۷/۷۷
جمع	-	۶۲/۸۹۷	۱۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد که از میان ۲۶ متغیر مورد بررسی، در مجموع ۱۹ متغیر در تبیین عوامل دخالت داشته‌اند. براساس جدول ۵، هر یک از عوامل استخراج شده دارای متغیرهای زیر هستند:

**عامل اول (حمایت همه‌جانبه دولت):** متغیرهای این عامل عبارت‌اند از: حمایت مالی و اعتباری از تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی، حمایت دولت از تشکیل تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در جهت حمایت از تعاونی‌های دانش‌آموختگان. لذا این عامل، حمایت‌های همه‌جانبه دولت از تشکیل تعاونی‌های دانش‌آموختگان نام‌گذاری شد که مقدار ویژه آن برابر ۶/۶۴۷ می‌باشد و از تمامی عوامل دیگر بزرگ‌تر است. این عامل بیشترین تأثیر و اهمیت را در تبیین متغیرها داشته و در مجموع ۲۴/۶۱۹ درصد از کل واریانس متغیرها را به خود اختصاص داده است. بنابراین، در بهبود وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی، بیش از همه، حمایت‌های دولت در همه زمینه‌ها از تأسیس تعاونی‌های کشاورزی توسط دانش‌آموختگان تأثیر دارد.

**عامل دوم (فرهنگی - اجتماعی):** متغیرهای این عامل عبارت‌اند از: آگاهی نسبت به کسب موفقیت اجتماعی از طریق تعاونی‌ها، آگاهی نسبت به نقش فرهنگی تعاونی‌ها و اشاعه ارزش‌های تعاونی در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان. لذا عامل فوق تحت عنوان «عامل فرهنگی - اجتماعی» نام‌گذاری شد. همان‌گونه که جدول ۴ نشان می‌دهد، مقدار ویژه این عامل برابر با ۲/۳۷۷ می‌باشد که بعد از عامل حمایت‌های دولتی در رده دوم قرار دارد. درصد واریانس مقدار ویژه این عامل ۸/۸۰۲ درصد است و نشان می‌دهد این عامل در مجموع ۸/۸۰۲ درصد از واریانس کل متغیرهای تحت بررسی را تبیین می‌کند.

**عامل سوم (باور و اعتقاد به تعاون):** متغیرهای تشکیل‌دهنده این عامل عبارت‌اند از: افزایش توان رقابتی در بازار از طریق تشکیل تعاونی‌ها، افزایش توانمندی‌های تخصصی از طریق تشکیل تعاونی‌ها و انگیزه و تمایل فردی نسبت به تشکیل تعاونی‌ها. لذا این عامل تحت عنوان

«عامل باور و اعتقاد به تعاون» نام‌گذاری شد. مقدار ویژه این عامل برابر با  $2/037$  است. این عامل  $7/543$  درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند.

**عامل چهارم (کارآفرینی و اشتغال):** متغیرهایی که در مجموع این عامل را تشکیل می‌دهند عبارت‌اند از: نقش تعاونی‌های دانش‌آموختگان در توسعه کسب و کارهای کوچک، ایجاد تعاونی‌ها در زمینه‌های مختلف کشاورزی (تنوع فعالیت‌ها در بخش کشاورزی)، توسعه و کارآفرینی و اشتغال بین جوانان از طریق تعاونی‌ها. تفسیر متغیرهای فوق نشان می‌دهد که هر سه متغیر به نوعی در ارتباط با اشتغال و کارآفرینی و همچنین فرصت‌های کارآفرینی و اشتغال کشاورزی از طریق تعاونی‌ها هستند، لذا این عامل تحت عنوان «کارآفرینی و اشتغال» نام‌گذاری شد. مقدار ویژه این عامل برابر با  $1/650$  می‌باشد. و بر اساس جدول ۵ این عامل  $6/112$  درصد از واریانس کل متغیرها را به خود اختصاص داده است.

**عامل پنجم (آموزش و مشاوره):** این عامل را دو متغیر تشکیل می‌دهد: ۱. اجرای برنامه‌های آموزشی در خصوص نحوه تشکیل تعاونی‌ها و ۲. حمایت از تأسیس تعاونی‌های مشاوره جهت راهنمایی دانش‌آموختگان و سایر افرادی که قصد تشکیل تعاونی دارند. مقدار ویژه این عامل برابر با  $1/524$  است. این عامل  $5/643$  درصد از سهم واریانس کل متغیرها را به خود اختصاص داده است.

**عامل ششم (حمایت مالی و اعتباری):** دو متغیر اعطای وام به دانش‌آموختگان کشاورزی جهت تشکیل تعاونی و حمایت مالی و اعتباری از تأسیس تعاونی‌های دانشجویان کشاورزی در مجموع این عامل را به وجود آورده‌اند. با توجه به ماهیت این دو متغیر، که مربوط به حمایت‌های مالی و اعتباری در زمینه تشکیل تعاونی‌ها به وسیله دانش‌آموختگان و دانشجویان کشاورزی می‌شود، این عامل تحت عنوان «حمایت مالی و اعتباری» نام‌گذاری شد. مقدار ویژه این عامل برابر با  $1/427$  است. این عامل  $5/285$  درصد از سهم واریانس کل متغیرها را به خود اختصاص داده است.

**عامل هفتم (حمایت رسانه‌ها):** متغیرهای این عامل عبارت‌اند از: نقش حمایت همه‌جانبه رسانه‌ها در تبیین جایگاه تعاون در کشور، حمایت جامعه از فعالیت تعاونی‌های دانش‌آموختگان و

حمایت از تأسیس تعاونی‌های مختص بازاریابی محصولات کشاورزی. مقدار ویژه این عامل برابر با  $1/321$  و درصد واریانس مقدار ویژه این عامل برابر با  $4/892$  درصد است که نشان می‌دهد این عامل  $4/892$  درصد از سهم واریانس کل متغیرها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۵. نتایج نهایی آزمون تحلیل عاملی: عوامل استخراج شده، متغیرهای مربوط به هر عامل و

## بار عاملی

اولویت	عامل	متغیرها	بار عاملی
اول	حمایت همه‌جانبه دولت	حمایت مالی از تعاونی‌های دانش آموختگان کشاورزی	۰/۶۹۹
		حمایت دولت از تشکیل تعاونی‌های دانش آموختگان کشاورزی	۰/۶۶۴
		سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی جهت حمایت از تعاونی دانش آموختگان	۰/۶۱۵
دوم	فرهنگی - اجتماعی	آگاهی نسبت به کسب موقعیت اجتماعی از طریق تعاونی‌ها	۰/۵۷۶
		آگاهی نسبت به نقش فرهنگی تعاونی‌ها	۰/۷۵۵
		اشاعه ارزش‌های تعاونی در بین دانشجویان و دانش آموختگان	۰/۷۷۳
سوم	باور و اعتقاد به تعاون	افزایش توان رقابتی در بازار از طریق تعاونی‌ها	۰/۷۹۴
		انگیزه و تمایل فردی نسبت به تشکیل تعاونی	۰/۵۹۲
		افزایش توانمندی‌های تخصصی از طریق تشکیل تعاونی	۰/۷۱۳
چهارم	کارآفرینی و اشتغال	نقش تعاونی‌ها در توسعه کسب و کارهای کوچک	۰/۷۹۶
		توسعه و کارآفرینی و اشتغال بین جوانان از طریق تعاونی‌ها	۰/۷۶۹
		ایجاد تعاونی در زمینه‌های مختلف کشاورزی	۰/۶۰۲
پنجم	آموزش و مشاوره	حمایت از تأسیس تعاونی‌های مشاوره جهت راهنمایی دانش آموختگان و سایر افرادی که قصد تشکیل تعاونی دارند	۰/۷۸۰
		اجرای برنامه‌های آموزشی در خصوص نحوه تشکیل تعاونی‌ها	۰/۷۲۴
ششم	حمایت مالی و اعتباری	اعطای وام به دانش آموختگان جهت تشکیل تعاونی	۰/۷۴۰
		حمایت مالی و اعتباری از تأسیس تعاونی‌های دانشجویان کشاورزی	۰/۷۳۸
هفتم	حمایت رسانه‌ها	حمایت از تأسیس تعاونی‌های مختص بازاریابی محصولات کشاورزی	۰/۵۴۶
		نقش حمایت همه‌جانبه رسانه‌ها در تبیین جایگاه تعاونی‌ها	۰/۸۵۷
		حمایت جامعه از فعالیت تعاونی‌های دانش آموختگان	۰/۶۷۹

مأخذ: یافته‌های تحقیق

### نتیجه گیری و پیشنهادها

نتایج این تحقیق نشان داد با وجودی که اکثر دانش‌آموختگان مورد مطالعه تاکنون در هیچ تعاونی عضو نشده‌اند، ولی بیشتر آنها علاقه‌مند به عضویت در تعاونی دانش‌آموختگان کشاورزی هستند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود با توجه به علاقه‌مندی آنها به عضویت در این تعاونی‌های، از این قابلیت برای عضویت یا تشکیل تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی با برنامه‌ریزی مناسب و همکاری بین دانشگاه و وزارت تعاون از طریق حمایت، اطلاع‌رسانی و بسترسازی فرهنگی استفاده شود.

از دیدگاه دانش‌آموختگان کشاورزی، مهم‌ترین ویژگی‌های شخصیتی در عضویت و تشکیل تعاونی‌ها عبارت بودند از: خلاقیت و نوآوری، میزان مطالعه بالا، توان بالای تصمیم‌گیری، انعطاف‌پذیری و داشتن روحیه کارگروهی و علت اینکه این ویژگی‌ها تأثیر بیشتری از نظر دانش‌آموختگان داشته‌اند به ماهیت کار تعاونی بر می‌گردد که نیازمند داشتن خلاقیت و نوآوری، قدرت تصمیم‌گیری بالا و مخصوصاً روحیه کارگروهی می‌باشد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود چه در دوران تحصیلات دانشگاهی و چه پس از آن، نسبت به ایجاد و تقویت ویژگی‌های فوق از طریق آموزش، مشاوره و رسانه‌ها اقدامات لازم صورت پذیرد.

نتایج تحلیل عاملی عوامل مؤثر در تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی نشان داد که این عوامل را می‌توان در ۷ گروه تقسیم‌بندی کرد. در بین گروه‌های هفت‌گانه، عامل حمایت همه‌جانبه دولت، نقش فرهنگی- اجتماعی، اعتقاد و باور به تعاون مهم‌ترین عوامل را تشکیل داده‌اند و سایر عوامل به ترتیب شامل کارآفرینی و اشتغال، آموزش و مشاوره، حمایت مالی و اعتباری، و حمایت رسانه‌ها بوده‌اند؛ بنابراین می‌توان چنین استنباط کرد که هنوز دانش‌آموختگان کشاورزی به دولت و برنامه‌های اشتغال‌زایی آن دل‌بسته‌اند و با توجه به واگذاری اشتغال دانش‌آموختگان به بخش تعاون همه امیدها و انتظارات متوجه این بخش شده است. لذا وزارت تعاون باید از تمامی امکانات و قابلیت‌های موجود خود در جهت تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانشجویی و دانش‌آموختگان به منظور ساماندهی و بهبود وضعیت اشتغال

دانش‌آموختگان و به‌ویژه دانش‌آموختگان کشاورزی استفاده کند. بر اساس نتایج می‌توان گفت که یکی از اهرم‌ها و ابزار مهم بخش تعاون برای تقویت و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان، فرهنگ‌سازی از طریق رسانه‌ها در جهت تقویت فرهنگ تعاون و اعتقاد به بخش تعاون است. در این خصوص می‌توان از عوامل مختلف دانشگاهی به عنوان مروجان تعاون استفاده کرد. در نهایت، پیشنهاد می‌شود جهت رونق بخشی به کسب و کارهای دانش‌آموختگان در قالب تعاونی‌های دانش‌آموختگی، حمایت‌های ویژه مالی و اعتباری توسط مؤسسات و بانک‌ها از این تعاونی‌ها صورت گیرد و شرایط برای اشتغال و کارآفرینی این گروه از دانش‌آموختگان بیش از پیش مهیا گردد.

### منابع

- اخوان کاظمی، م. و علی بیگی، ا. (۱۳۹۲). تشکیل تعاونی‌های دانشجویی کشاورزی: قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها. *تعاون و کشاورزی*، ۲(۸)، ۶۵-۸۸.
- استادی، ح. و علیزاده، ع. (۱۳۸۸). بررسی راهکارهای حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق اعطای تسهیلات بانکی. *مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویر احمد. تعاون*، ۲۰(۲۰۶ و ۲۰۷)، ۴۰-۵۸.
- امینی، ا.، و رمضانی، م. (۱۳۸۵). ارزیابی عوامل موثر در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران گوشتی استان تهران. *فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه*، ۱۴(۵۵)، ۸۹-۶۷.
- چهارسوقی امین، ح.، سعیدی، ح. و آرایش، ب. (۱۳۹۳). گرایش دانشجویان سال آخر علوم کشاورزی دانشگاه‌های استان ایلام به اشتغال در بخش تعاون. *تعاون و کشاورزی*، ۳(۱۱)، ۷۶-۵۳.
- صالحی مرزیجانی، ا. (۱۳۸۶). نقش تعاونی‌ها در اشتغال‌زایی، *تعاون*، شماره ۱۸۹ و ۱۹۰، ۹۶-۱۰۲.
- عباسی، م. (۱۳۸۸). باور تعاون (تعاون در اندیشه و عمل). تهران: مؤسسه توسعه روستایی ایران.



- عباسی، م. و قورچیان ق. (۱۳۸۸). شناسایی عوامل موثر بر توسعه‌ی تعاونی‌های دانش‌آموختگان دانشگاهی، رهبری و مدیریت آموزشی، ۸، ۱۴۳-۱۷۰.
- علی آبادی، و.، علی بیگی، ا. و توکلی، ج. (۱۳۸۹). الزامات شکل‌گیری تعاونی‌های دانش‌آموختگان کشاورزی. تعاون، ۲۱(۴)، ۷۰-۵۵.
- موحدی، ر. و چرختابیان، ط. (۱۳۹۲). تحلیل زمینه‌های خود اشتغالی و اشتغالزایی دروس تخصصی رشته ترویج و آموزش کشاورزی. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی، ۹، (۲)، ۱۴۵-۱۵۸.
- میرفردی، ا. (۱۳۸۶). تحولات فرهنگی و اجتماعی و کارایی دانشگاه در توسعه اشتغال دانش‌آموختگان در ایران. مجموعه مقالات سومین همایش دوسالانه اشتغال و نظام آموزش عالی کشور. ۲۴-۲۵ اردیبهشت ۸۶. دانشگاه تربیت مدرس. تهران.
- نیک یار، س. ط. (۱۳۸۲). بررسی اثرات گسترش شرکتهای تعاونی در ایجاد اشتغال با تأکید بر فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بیکار استان تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران.
- هاشمی، س.، مهرابی، ع.، ایمنی، س. و نجاحی، ا. (۱۳۹۰). توسعه روستایی با تأکید بر اشتغال و کارآفرینی: مطالعه موردی دهستان شباب، شهرستان شیروان چرداول، استان ایلام. فصلنامه روستا و توسعه، ۱۴(۱)، ۳۵-۵۸.
- وطن خواه، ن. و رضایی مقدم، ک. (۱۳۹۴). مؤلفه‌ها و موانع ایجاد دانشکده کارآفرین از دیدگاه دانشجویان عضو و غیر عضو تعاونی دانشجویی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز. تعاون و کشاورزی، ۴(۱۵)، ۱۷-۴۰.
- یزدان پناه، ل. و صمدیان، ف. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر موفقیت شرکتهای تعاونی، تعاون، ۲۰(۲۰۲) و ۲۰۳، ۱۹-۳۵.

یعقوبی فرانی، ا.، حسینی نیا، غ.، معتقد، م. و زلیخایی، ل. (۱۳۹۳). کارکردهای بخش تعاون در تسهیل اشتغال زنان دانش آموخته کشاورزی شهرستان همدان. *تعاون و کشاورزی*، ۳(۹)، ۸۵-۱۱۱.

یعقوبی فرانی، ا.، رحمانی، ف.، مهدی زاده، ح. و نادری مهدی، ک. (۱۳۹۲). صلاحیتهای مورد نیاز دانش آموختگان کشاورزی استان ایلام برای اشتغال در بخش تعاون. *تعاون و کشاورزی*، ۲(۵)، ۴۷-۶۸.

Benson, T. (2014). Building good management practices in Ethiopian agricultural cooperatives through regular financial audits. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 2 (2), 72-82.

Fridell, G. (2009). The co-operative and the corporation: Competing visions of the future of fair trade. *Journal of Business Ethics*, 86, 81-95.

Goel, S. (2013). Relevance and potential of co-operative values and principles for family business research and practice. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 1, 41-46.

Hejazi, Y., Hashemi, S. M., & Malek-Mohammadi, I. (2008). Iranian agricultural graduates and agri-business ventures. *American Eurasian Journal of Agricultural and Environmental Science*, 4(3), 311-317.

ICA: International Co-operative Alliance. (2012a). *The 2012 International Year of Co-operatives facts and figures*. Retrieved from: <http://www.2012.coop/en/ica/co-operative-facts-figures>.

Jones, D., & Kalmi, P. (2009). Trust, inequality and the size of the co-operative sector: Cross-country evidence. *Annals of Public and Co-operative Economics*, 80, 165-195.

- Lang, R., & Roessl, D. (2011). Contextualizing the governance of community co-operatives: Evidence from Austria and Germany. 22, 706–730.
- Oczkowski, E. & Krivokapic-Skoko, B., & Plummer, K. (2013). The meaning, importance and practice of the co-operative principles: Qualitative evidence from the Australian co-operative sector. *International Journal of Co-operative Management*, 1, 54–63.
- Pinsky, P. (2001). *Overview of poverty reduction strategies*. Retrieved from [www.worldbank.org/poverty/wrppoverity](http://www.worldbank.org/poverty/wrppoverity).
- Ruostesaari, M.L., & Troberg, E. (2016). Differences in social responsibility toward youth: A case study based comparison of cooperatives and corporations. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 4(1), 42-51.
- Saksa, J. M., Jussila, I., & Tuominen, P. (2007). Producer and marketing co-operatives: Institutional contexts and strategies. *Journal of Co-operative Studies*, 40, 5–13.
- Sumelius, J., Tenaw, S., Bee, F. K., & Chambo, S.(2015). Agenda on cooperatives for development cooperation in Tanzania. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 3(2), 42-51.
- Tuominen, P., & Jussila, I. (2010). Managerial competence in consumer co-operatives: Inducing theory from empirical observations. *International Journal of Co-operative Management*, 5, 9–22.

## Analysis of the Indicators Associated with Establishment and Development of Agricultural Graduate Cooperatives

*R. Movahedi*<sup>1</sup>

Received: 27/06/2015 Accepted: 01/12/2015

### **Abstract**

In this study the role of cooperatives in improving young graduates' employment majoring in agricultural sciences has been investigated. The statistical population of the study included 600 graduates from Bu-Ali-Sina University in Hamedan. Among them 234 people were systematically selected as samples. The questionnaire was validated for both content and face by a panel of experts. Reliability of the questionnaires was gained through a pilot test process by a number of 25 agricultural graduates, then for calculating reliability coefficient of items in the questionnaire, a Cronbach Alpha test was used by SPSS software. The items were accordingly 91 percent for the questions of characteristics and 79 percent for the questions of affective factors. The results showed that more than 80 percent of the respondent's graduates were not members of any cooperative so far, but 73 percent of them were interested in membership in agricultural related cooperatives. The results also showed the factors such as a comprehensive support by the government, cultural and information contribution, belief and accreditation to cooperation, were the most important factors in improving the employment situation of the agricultural graduates. Other factors were self-employment and entrepreneurship, training and advisory work, financial and credit support, and media support respectively.

**Keywords:** Cooperatives, Employment, Academic Agricultural Graduates, Content Analysis

---

1. Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran  
E-mail: r.movahedi@basu.ac.ir